

NATIONALT VIDENSCENTER FOR DEMENS

ÅRSMAGASIN 2019

5

Værktøjskassen

Støtte og rådgivning til personer med demens og deres pårørende.

8

Ny test

Nyt værktøj til udredning for demens i almen praksis og på udredningsenheder.

12

Personen først

Interview med professor Dawn Brooker om personcentreret omsorg.

TO ÅRTIER MED STÆRKE VISIONER

Kære læser

I dette årsmagasin kan du læse om nogle af de mange projekter, som vi lige nu beskæftiger os med i Nationalt Videnscenter for Demens. Vores aktiviteter bærer naturligvis præg af den nationale demenshandlingsplan 2025, hvor der i perioden 2017-2019 er afsat midler til i alt 23 initiativer. Vi ved, at der i hele landet arbejdes målrettet og engageret med de mange initiativer, som forhåbentlig vil gavne mennesker med demens og deres pårørende i mange år fremover.

2019 er også året, hvor vi for 20. gang afholder den årlige konference, DemensDagene – i år med temaet ”To årtier med stærke visioner”. År for år er deltagerantallet steget. Det vidner om, at demens for alvor er kommet på dagsordenen i regioner og kommuner, og om at mange fagpersoner på tværs af sektorer gør et formidabelt arbejde for at udvikle og forbedre indsatsen for mennesker med demens og deres pårørende.

Et tilbageblik viser, at der er sket meget de seneste 20 år på demensområdet. Demens er i stigende omfang blevet anerkendt som en hjernesygdom. Men demens er ikke kun en sygdom. Vi forstår i dag langt bedre, hvor vigtigt det er at se mennesket bag demensen, og hvordan et aktivt liv med demens kan forme sig. Diagnosen stilles oftere end før og på et tidligere tidspunkt i sygdomsforløbet. Det betyder, at vi i dag i højere grad inddrager personen med demens i planlægning af forløbet.

I dette årsmagasin kan du læse, hvordan gæsteforelæseren ved DemensDagene, Dawn Brooker, ser på udviklingen af personcentreret omsorg og om, hvor vigtig god ledelse er for, at det lykkes. I dag er vi også blevet bedre til at forstå, hvordan kommuner, sygehuse, boliger og butikker, ja hele samfundet kan gøres demensvenligt. Vores viden om demens og om de bedste metoder til udredning, god pleje og omsorg, psykosocial indsats, behandling og rehabilitering udvikler sig stadig. Vi har endnu ikke haft mulighed for at kurere en demenssygdom eller stoppe sygdommens udvikling, men vi kan gøre meget for at forebygge forværring og komplikationer og for at bedre livskvaliteten med den rette tilgang til pleje og behandling.

Med dette årsmagasin vil vi gerne takke de mange samarbejdspartnere i hele landet, som bidrager til vores projekter. Har du forslag eller kommentarer til projekter og aktiviteter i Nationalt Videnscenter for Demens, hører vi gerne fra dig.

GOD LÆSELYST!

Gunhild Waldemar
Professor, overlæge og
centerleder for
Nationalt Videnscenter for Demens

Om Nationalt Videnscenter for Demens

Nationalt Videnscenter for Demens blev etableret i 2007 med støtte fra Sundhedsministeriet og Helsefonden og støttes økonomisk af Ministeriet for Sundhed og Ældre.

Videnscentret er tilknyttet Hukommelsesklinikken, Rigshospitalet og den tilhørende forskningsenhed og har en styregruppe med repræsentanter fra bl.a. Sundheds- og Ældre-

ministeriet, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening. Eksterne fagkonsulenter og en referencegruppe bestående af faglige eksperter og brugerrepræsentanter fra hele landet bidrager med faglig rådgivning og udvikling af videnscentrets aktiviteter.

Læs mere på www.videnscenterfordemens.dk

Nationalt Videnscenter for Demens

Postadresse

Rigshospitalet, afsnit 6922
Blegdamsvej 9,
2100 København Ø

Besøgsadresse

Juliane Maries Vej 28, 2. sal
2100 København Ø

Kontakt

Tlf.: +45 35 45 69 22
Mail: vide@regionh.dk

Årsmagasin 2018/19

Ansvarshavende redaktør: Gunhild Waldemar
Redaktion: Mette Tandrup Hansen,
Mette Kjær og Marie Ejlersen
Layout: Marie Ejlersen
Principdesign: RegionH Design
Tryk: Red Hill
Fotos: Tomas Bertelsen
Foto side 13: Udlånt af Dawn Brooker
Forside: Neuropsykolog Kasper Jørgensen fra
Nationalt Videnscenter for Demens har
udviklet et nyt testredskab. Foto: Tomas
Bertelsen
Oplag: 2.000

www.videnscenterfordemens.dk

Søhesten i videnscentrets logo symboliserer et område i hjernen, der har form som en søhest og derfor kaldes hippocampus (*latin for søhest*). Dette område har stor betydning for hukommelsen.

Årsmagasin 2019

Side 5
Støtte til et liv med demens

Side 10
Demens gennem 20 år

Side 16
Patientens egen oplevelse af hukommelsen

Side 20
Demensvenlige sygehuse på dagsordenen

Indhold

Side 4
Kort om demens

Side 5
Støtte til et liv med demens

Side 8
Nyt værktøj til udredning for demens

Side 10
Demens gennem 20 år

Side 12
Personen kommer stadig i første række

Side 15
Ledelse baner vejen for trivsel

Side 16
Fokus på patientens egen oplevelse af hukommelsen

Side 19
Borgernær teknologi

Side 20
Demensvenlige sygehuse på dagsordenen

Side 22
Netværk for kommunale demensambassadører

Side 23
Kort om videnscentret

Kort om demens

Ny handlingsplan sætter fokus på adfærdsforstyrrelser

Regeringen og Dansk Folkeparti har afsat 60 mio. kr. i perioden 2019-2022 til en handlingsplan, der skal bidrage til at forebygge og håndtere udad-reagerende adfærd i ældreplejen.

I handlingsplanens initiativ 8 er der afsat 1,5 mio. kr. til at udvikle e-learning om borgere med svære demenssymptomer og en metode til systematisk at mindske symptomerne. Nationalt Videnscenter for Demens har fået til opgave at udvikle e-learningen i form af et nyt ABC Demens-kursus.

App i nye klæder

Appen 'Viden om demens' er blevet opdateret og har fået nyt udseende i 2019.

Appen er for dig, som arbejder med omsorg og pleje. Få hjælp til at spotte ændringer i fysiske og psykiske symptomer hos personer med demens – og få forslag til, hvad du kan gøre på baggrund af dine observationer. I opslagsværket kan du læse om demensfaglige begreber og forskellige demenssygdomme. Appen indeholder også gode råd til at forbedre samarbejdet med mennesker med demens, de pårørende og dine kolleger.

Appen kan hentes i Appstore og Google Play og fungerer både til tablet og mobil.

Forskningsstrategi for demens

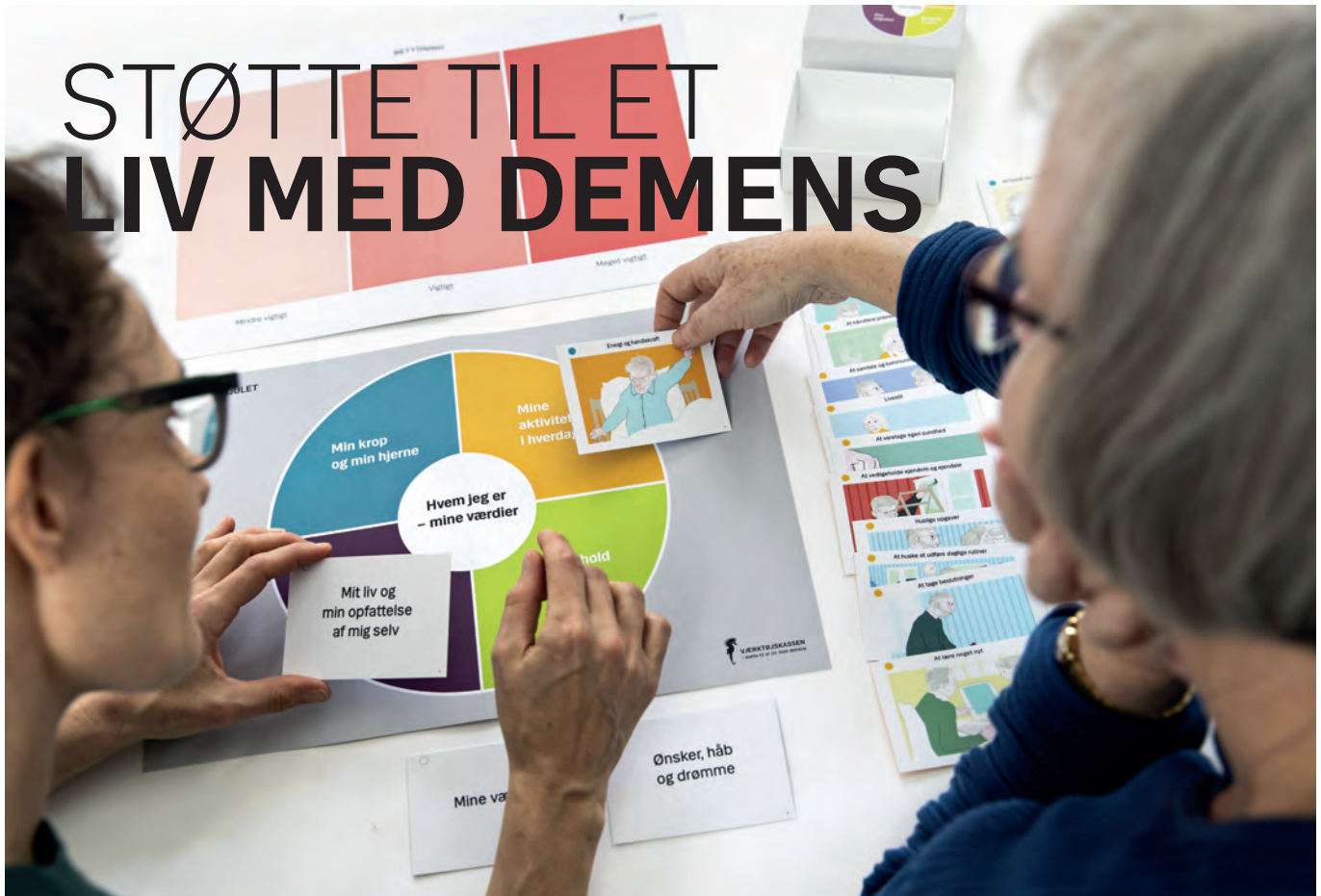
I den nationale demenshandlingsplan blev der afsat 6,7 mio. kr. til at styrke forskning på demensområdet. Midlerne går til fem erhvervs-ph.d'ere, der skal forske i demensområdet samt til udarbejdelse af forskningsstrategien "Forskning til gavn for mennesker med demens og deres pårørende".

Strategien skal sætte retningen for demensforskningen frem til 2025 og fremhæver fire prioriterede temaer, hvor man vurderer, at forskningsmidler i særlig grad kan gøre gavn for mennesker med demens og deres pårørende samt for samfundet. De fire temaer er:

- Sygdomsårsager og -mekanismer
- Udredning
- Forebyggelse, behandling og psykosocial indsats
- Støtte, pleje, trivsel og samfund

Forskningsstrategien skal bidrage til dansk demensforskning af høj international kvalitet bl.a. for at kunne tiltrække finansiering via danske og udenlandske fonde. Forskningsstrategien er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen med bidrag fra bl.a. Nationalt Videnscenter for Demens.

Forskningsstrategien kan læses på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

AF METTE TANDRUP HANSEN

Ny værktøjskasse skal være med til at sikre ensartet kvalitet i kommuner og regioners rådgivnings- og undervisningstilbud til personer med demens og deres pårørende.

Personer med demens og deres pårørende har brug for støtte, rådgivning og viden om demens for at kunne tackle de omvæltninger, som sygdommen medfører. Det viser både danske og internationale undersøgelser. Med 'Værktøjskassen – støtte til et liv med demens' får kommuner og regioner nu en række gennemprøvede materialer, som kan anvendes til undervisning og rådgivning lokalt.

Det giver mulighed for at sikre en mere ensartet kvalitet i indsatsen til gavn for mennesker med demens og deres pårørende i hele landet.

Åbenhed om demens

I Nationalt Videnscenter for Demens har projektleder Jette Kallehauge stået i spidsen for udviklingen af "Værktøjskassen", der bygger på eksisterende viden og erfaringer med patient- og

pårørendeundervisning og tager afsæt i en personcentret tilgang:

"Det er vigtigt at, vores rådgivning, oplysning og støtte tager udgangspunkt i det enkelte menneske og anerkender de værdier, som personen finder vigtige. Demens skal være noget, vi taler åbent om – også med personer med demens. Åbenhed gør det muligt, at familien sammen kan tage stilling til,

Uddannelseskonsulent og ergoterapeut Jette Kallehauge, der har selv mange års erfaring som fx demenskoordinator og underviser, har stået i spidsen for udviklingen af Værktøjskassen.

hvordan fremtiden skal forme sig. Selvom den alvorlige diagnose vender op og ned på tilværelsen, er det med den rette støtte muligt at leve et aktivt og meningsfuldt liv på trods af demens.”

Mange kræfter har bidraget til udviklingsprojektet

Undervejs i projektet har et brugerpanel bestående af personer med demens og pårørende, ressourcepersoner i kommuner, regioner og frivillige organisationer samt erfarne fagpersoner fra Nationalt Videnscenter for Demens været inddraget i arbejdet.

I alt syv kommuner og en hukommelses-klinik har afprøvet de konkrete materialer i løbet af projektet. Og i januar 2019 blev ”Værktøjskassen” lanceret ved tre gratis temadage i København, Odense og Aalborg.

”Det har været et intenst udviklingsprojekt, og vi skylder en stor tak til alle, der har bidraget. De har med deres stærke faglige viden og erfaringer været med

til at sikre, at indholdet er relevant, kan bruges i praksis og har den nødvendige kvalitet,” siger Jette Kallehauge.

Rette viden på rette tidspunkt

De forskellige materialer og værktøjer kan anvendes til foredrag, kurser, gruppesamtaler og individuelle samtaler.

”Underviserne kan tage udgangspunkt i materialerne og balancere undervisning-

gen, så den passer til kursusedtagernes behov og forudsætninger. Fx hvilke diagnoser, det er relevant at undervise i og på hvilket niveau, så alle får udbytte af kurset. Derudover skal man også tilrettelægge undervisningen i forhold til, om det er familier, hvor demensdiagnosen er ny, eller om der er mere behov for viden om demens i svær fase,” siger Jette Kallehauge.

LÆR AT ANVENDE VÆRKTØJSKASSEN

Dyk ned i ”Værktøjskassen” og få inspiration til, hvordan du kan anvende materialerne i din undervisning og til samtaleforløb.

- Kursus for undervisere den 28.-29. august i Odense: Værktøjskassen – undervisning og støtte til pårørende
- Kursus for undervisere den 25.-26. september i Ringsted: Værktøjskassen – undervisning og støtte til mennesker demens
- Kursus for undervisere den 12.-13. november i Roskilde: Værktøjskassen – undervisning og støtte til pårørende

Læs mere om kurserne på www.videnscenterfordemens.dk/kurser

Fælles er, at indsatserne ledes og udføres af fagprofessionelle, som fx en læge, demenskoordinator, psykolog, sygeplejerske, ergo- eller fysioterapeut.

”Demens er et komplekst felt, og man skal som fagperson kunne overskue mange spor på én gang. Det kræver faglig viden og kompetencer at have ansvaret for kurser og svære samtaler med mennesker i krise. Som underviser skal man have viden om forskellige demenssygdomme og deres konsekvenser. Og som gruppeleder skal man fx kunne vejlede de pårørende, hjælpe med at finde forskellige løsningsmuligheder og vide, hvad man kan gøre for at lette byrderne. Det kræver blandt andet indlevelse og nærvær,” siger Jette Kallehauge.

Dertil kommer, at det er vigtigt med et godt lokalt samarbejde med frivillige kræfter fra fx Alzheimerforeningen, Ældre Sagen eller andre, fortæller Jette Kallehauge:

”Frivillige er vigtige samarbejdspartnere. De har ofte gode forudsætninger for at sætte sig i fx de pårørendes sted. Især hvis de selv er tidligere pårørende eller pensionerede sundhedsmedarbejdere. Frivillige bidrager til, at personer

med demens og de pårørende kan deltage i netværk, hvor der kan dannes venskaber og fællesskaber.”

Karin Juul Viuff er leder af Videnscenter for demens i Esbjerg Kommune og har særligt været involveret i udviklingen af ’Samtalehjulet – version demens’:

”Vi arbejder hele tiden på at blive dygtigere, men har ofte savnet materialer med en vis faglig tyngde. Mange har derfor brugt tid på at udvikle egne koncepter. Men nu kan vi tage afsæt i et gennemarbejdet materiale af høj kvalitet, som er let at tilpasse lokale forhold.”

I Esbjerg Kommune ser man frem til at arbejde med alle værktøjskassens materialer:

”Vi har i pilotafprøvningen fået rigtig god respons fra pårørende og borgere med demens. Materialet gør også, at vi som fagpersoner kan holde et spejl op for os selv og forholde os til vores egen faglighed og metoder på en ny måde. Vi glæder os meget til at arbejde videre med de øvrige materialer i værktøjskassen,” siger Karin Juul Viuff.

VÆRKTØJSKASSEN INDEHOLDER BLANDT ANDET:

- Manualer til gennemførelse af kurser og samtalegrupper
- Samtalehjul og hjælpekort til at understøtte dialog
- Hæfter til pårørende om psykiske reaktioner, kommunikation, love og regler
- Hæfter til mennesker med demens med gode råd, når hukommelsen svigter
- Film med pårørende og mennesker med demens
- Power points, fakta-ark, dilemmakort, øvelsesark mm.

Indholdet i "Værktøjskassen" er tilpasset de forskellige faser i et sygdomsforløb med demens og fokuserer på tiden lige efter diagnosen, tiden i hjemmet, tiden i plejebolig samt den sidste tid.

Alle materialer kan downloades gratis på www.demensværktøjskassen.dk

NYT VÆRKTØJ TIL UDREDNING FOR DEMENS

AF METTE TANDRUP HANSEN

Min kone siger, at jeg husker dårligt. Dette kunne være et typisk udsagn fra en patient på besøg hos sin praktiserende læge. Men hvordan vurderer lægen, om patienten skal henvises til udredning for demens eller ej? Det er her, at et nyt testredskab kan være med til at understøtte lægens vurdering af, om videre udredning er relevant.

Udredning for demens er en kompliceret proces, der både tager tid og involverer mange forskellige undersøgelser – fra vurdering af praktisk funktionsevne til scanninger af hjernen, blodprøver og kognitive test. Ofte sker udredningen i et tværfagligt samarbejde, der involverer neurologer, geriatere, psykiatere, sygeplejersker, neuropsykologer og andre faggrupper.

Flere skal udredes og flere skal have en specifik diagnose

Et af de nationale mål for demensindsatsen 2025 er at styrke kvaliteten i udredningen, så flere mennesker med demens bliver udredt, og at 80 pct. får en specifik diagnose.

I dag er det nemlig langt fra alle med demens, som bliver udredt. I Landspatientregistret står 36.000 personer anført med en demensdiagnose, men baseret på internationale undersøgelser vurderes det, at det reelle tal kan være mindst dobbelt så stort.

Som led i demenshandlingsplanen fik Nationalt Videnscenter for Demens i 2017 til opgave at udvikle og afprøve et nyt værktøj til rettidig udredning for demens.

Neuropsykolog Kasper Jørgensen har udviklet det nye redskab BASIC til identifikation af demens og kognitiv svækkelse.

"En rettidig diagnose bidrager til et bedre patientforløb – blandt andet ved, at det enkelte menneske med demens får mulighed for at afklare og formulere sine personlige ønsker til den fremtidige pleje og behandling, boligform, økonomi mv., mens handlingskompetencen er i behold. Det er derfor afgørende, at vi har et validt værktøj, der kan anvendes ved mistanke om demens," siger projektleder, ph.d. Ann Nielsen fra Nationalt Videnscenter for Demens.

Nyt værktøj: BASIC

Det nye værktøj har fået navnet BASIC (*Brief Assessment of Impaired Cognition*) og er et redskab til identifikation af demens og kognitiv svækkelse. Det er målrettet til brug i almen praksis og på demensudredningsenheder. Nationalt Videnscenter for Demens arbejder på at udvikle en særlig version af BASIC, som er målrettet kommuner.

I løbet af projektperioden er værktøjet blevet afprøvet på fem demensudredningsenheder i henholdsvis Aalborg, Aarhus, Svendborg og Roskilde samt på Rigshospitalet i København.

BASIC er udarbejdet af neuropsykolog Kasper Jørgensen fra Nationalt Videnscenter for Demens i samarbejde med kollega neuropsykolog Rune Nielsen og bygger på internationale erfaringer og viden om demensudredningen i Danmark:

VALIDERINGSSTUDIE

BASIC blev sammen med MMSE afprøvet på 293 patienter og 135 raske kontrolpersoner.

BASIC klassificerede ca. 95 pct. af ældre med demens og 98 pct. af raske kontrolpersoner korrekt. Til sammenligning klassificerer MMSE ca. 82 pct. af ældre med demens og 90 pct. af raske kontrolpersoner korrekt.

BASIC (BRIEF ASSESSMENT OF IMPAIRED COGNITION) BESTÅR AF:

- Korte kognitive test bestående af en hukommelsestest og en ordmobiliseringsprøve.
- Spørgsmål til patienten selv om kognitive problemer.
- Spørgsmål til en nær pårørende/informant om ændringer i patientens kognitive funktionsniveau i hverdagen.

"Siden 1970'erne har man brugt korte, kognitive tests som led i demensudredning. Den foretrukne test er *Mini-Mental State Examination* (MMSE). Men nyere forskning peger på, at man kan gøre udredningen mere præcis, hvis man kombinerer korte, kognitive tests med oplysninger fra en nær pårørende. Hvis man desuden spørger patienten selv, hvordan hun eller han oplever sin hukommelse, ser det ud til, at man kan øge præcisionen yderligere," forklarer Kasper Jørgensen.

Hurtigere og bedre

De foreløbige resultater er lovende og viser, at BASIC er i stand til at skelne patienter med og uden demens bedre end MMSE:

"Vi kan se, at BASIC er bedre end MMSE til at identificere de personer, der faktisk har en demenssygdom, ligesom den også kan frasortere personer, der ikke har demens. Desuden tager det kun ca. fem

minutter at gennemføre BASIC, mens det tager 10-15 minutter at gennemføre en MMSE test," fortæller Kasper Jørgensen.

Erfaringerne viser endvidere, at personalet synes, at det nye værktøj er enkelt at administrere og samtidigt værdigt for patienter og pårørende.

BASIC er egnet til at udpege, hvor der er særlig grund til at rejse bekymring for mulig demenssygdom, men den korte test kan ikke stå alene i udredningen, som altid skal suppleres med blandt andet lægeundersøgelse, scanning og blodprøver.

Adgang til BASIC

I 2019 forventer Nationalt Videnscenter for Demens at publicere resultaterne fra valideringsstudiet i et internationalt videnskabeligt tidsskrift. Herefter er der adgang til værktøjet på:

videnscenterfordemens.dk/vaerktoejer

Demens gennem 20 år

I år er det 20 år siden, at DemensDagene blev afholdt for første gang. Derfor kaster vi her et blik på nogle af de centrale emner, der har præget demensområdet de seneste to årtier.

HJERNESYGDOM

I dag hører demens organisatorisk under sundhedsområdet i stedet for socialområdet. Det skyldes, at man har anerkendt, at demens er en hjernesygdom og ikke en naturlig del af alderdommen. Med avancerede scanningsteknikker, analyse af biomarkører samt neuropsykologiske undersøgelsesmetoder kan man i dag stille en præcis diagnose langt tidligere i sygdomsforløbet. Det gør det muligt for mennesker med demens og deres familier at få hjælp og støtte tidligt, samt at træffe beslutninger om fremtiden. Vi ved i dag, at demens er en kompleks diagnose, der kræver samarbejde og en tværfaglig indsats – både før og efter diagnosen er stillet.

ÅBENHED

Engang var demens ikke noget, man talte højt om, og mange familier var og følte sig isolerede og ensomme. Selvom en demenssygdom vender op og ned på tilværelsen, er det med den rette hjælp og støtte i dag muligt at leve et aktivt og værdigt liv med demens – både for personen selv og for de pårørende. Åbenhed er nøgleordet. Der er stadig et stykke vej, men mennesker med demens har gode muligheder for at deltage i fx fysisk træning eller sociale og kulturelle aktiviteter samt at få rådgivning i støtte, fordi demens nu er noget, vi taler åbent om.

MENNESKET BAG SYGDOMMEN

Mennesker med demens bliver i langt højere grad set og hørt i dag end tidligere. Der er en bevidsthed om at tilrettelægge behandling og pleje efter personens egne ønsker og behov og senere ud fra kendskab til personens livshistorie, værdier og baggrund. I den personcentrerede tilgang – som Tom Kitwood introducerede i 1990'erne – arbejder man netop med menneskers grundlæggende psykologiske behov, den enkeltes integritet og at se og forstå symptomer og adfærd ud fra personen med demens' perspektiv.

DEMENSVENLIG

For få år siden kendte de færreste til ord som 'demensven' eller 'demensvenlig'. Men i dag taler vi helt naturligt om, hvordan vi kan gøre samfundet mere demensvenligt. I 1994 bliver 'demensvenlighed' nævnt første gang i den videnskabelige litteratur, men først fra 2011 tog arbejdet med demensvenlighed for alvor fart i Europa, hvor særligt Storbritannien og Skotland har inspireret andre. I Danmark er ét af de nationale mål i den nationale demenshandlingsplan fx, at vi skal have 98 demensvenlige kommuner i 2025 – og der er fortsat mange interessante bud på, hvad et demensvenligt samfund helt konkret indebærer.

FORSKNING

Forskere har de seneste årtier udviklet mange nye tiltag, men desværre endnu ingen kur. Vi har især fået mere dokumenteret viden inden for diagnostik og psykosociale indsatser, hvor der løbende kommer forskningsresultater, der kan være med til at pege på de indsatser, som har størst effekt for mennesker med demens. Sidste år fik vi i Danmark en forskningsstrategi for demens, der skal sætte retningen for forskning til gavn for mennesker med demens og deres pårørende.

Personen kommer stadig i første række

AF METTE TANDRUP HANSEN

De fleste sundhedsprofessionelle i Danmark kender til at arbejde personcentret. Det vil sige, at man sætter det enkelte menneske – og ikke sygdommen – i centrum. De fleste ved også, at det ikke nødvendigvis er nemt at gøre det i praksis.

Den engelske psykolog Tom Kitwood satte i 1980'erne og 1990'erne som den første ord på et værdigrundlag og en omsorgsfilosofi, der lægger vægt på menneskers grundlæggende psykologiske behov.

Det handler om at møde det enkelte menneske, der hvor han eller hun er, og om at se og forstå symptomer og adfærd ud fra personens perspektiv. I Kitwoods begreb 'personhood' ligger, at hvert enkelt menneske er unikt og derfor har ret til og brug for en individuel tilpasset indsats med afsæt i personens præferencer og med respekt for den enkeltes integritet.

Mødet med Kitwood

Professor Dawn Brooker er leder af The Association for Dementia Studies, University of Worcester. Hun er en af hovedtalerne ved DemensDagene 2019 og er internationalt anerkendt for sit arbejde med personcentreret omsorg. De fleste i Danmark kender VIPS-modellen, som Dawn Brooker har udviklet. Hun forklarer her, hvilken enorm betydning Tom Kitwood har for den måde, man i dag arbejder med pleje, omsorg og støtte på:

"Jeg hørte Tom Kitwood tale første gang på en konference i 1988. Jeg arbejdede som klinisk psykolog, men på det tidspunkt havde man simpelthen ikke øje for de følelsesmæssige

”

Empati og evnen til at kommunikere er blandt de vigtige personlige kompetencer, som kræves for at kunne arbejde med personcentreret omsorg.

ge og psykologiske behov hos mennesker med demens. For mig var det et vendepunkt, at Kitwood rettede spotlyset mod de mennesker, som jeg arbejdede med dag ud og dag ind. Og for første gang så jeg, hvad jeg faktisk kunne gøre for at hjælpe mennesker med demens," fortæller Dawn Brooker.

Tom Kitwood blev efterfølgende en god ven og mentor for

Dawn Brooker. 20 år senere blev hun bedt om at stå for en opdateret udgave af Kitwoods fagbog fra 1997: "Dementia reconsidered: The person comes first". Tom Kitwood døde et år efter udgivelsen, kun 61 år gammel.

I 2018 udkom Dawn Brookers opdaterede version af bogen. Og det er stadig personen, der kommer i første række, som det bemærkes i titlen. Sammen med en række andre eksperter fandt Brooker, at rigtigt mange af Kitwoods oprindelige pointer forsat er relevante:

"På mange måder var Kitwood forud for sin tid. Han mente, at mennesker med demens er i stand til at føle både ubehag og velbehag, og at deres adfærd har betydning. Han fremførte, at adfærdsforstyrrelser, apati og uro forværres i plejesituationer, hvor man ikke tager hensyn til individet. Og at man med en personcentreret tilgang kan opnå en større grad af selvverd og trivsel hos personen med demens. Alt dette er stadig lige så sandt, som det var for 20 år siden."

Den største forskel på dengang og nu er ifølge Dawn Brooker den voksende opmærksomhed på at lytte direkte til mennesker med demens:

Professor Dawn Brooker er internationalt anerkendt for sit arbejde med personcentreret omsorg. Hun er en af hovedtalerne ved DemensDagene 2019.

”Jeg mener dog, at det ville være sket uanset Tom Kitwood. Men hans tanker har helt sikkert banet vejen for, at både praktikere og forskere har været mere modtagelige for at lytte direkte til mennesker, der lever med demens,” pointerer Dawn Brooker.

Kompetencer

Empati og evnen til at kommunikere er blandt de vigtige personlige kompetencer, som kræves for at kunne arbejde med personcentreret omsorg:

”I takt med at demenssygdommen udvikler sig, får personen sværere ved at give udtryk for sine behov og ønsker, og derfor er relationen mellem mennesker utrolig vigtig. Den enkeltes trivsel er afhængig af positive og kærlige omgivelser, hvor man ser den enkelte person og understøtter både de følelsesmæssige og fysiske behov,” siger Dawn Brooker.

Dawn Brooker har især arbejdet med, hvordan man implementerer personcentret omsorg i hverdagens arbejde med mennesker med demens:

”Vi har i dag langt større viden om, hvad vi kan gøre for at støtte mennesker med demens. Den største udfordring er dog, hvordan vi får denne viden omsat til praksis. Mange plejehjemsbrochurer lover personcentreret omsorg. Endnu flere plejehjem leverer faktisk en fantastisk omsorg og pleje til mennesker med demens. Men der er stadig mange eksempler, hvor kvaliteten af plejen kun

”For 20 år siden diagnosticerede man først demens sent i sygdomsforløbet, hvis det da overhovedet skete. Men i dag diagnosticerer vi både flere og tidligere i forløbet, hvilket gør det nemmere at inddrage personerne direkte. Retten til en diagnose og viden om muligheder for behandling og støtte er kommet meget mere i front i nationale demenshandleplaner. Patientforeninger og handicap-

organisationer står stærkere, og det er blevet en accepteret arbejdsform at inddrage mennesker med demens i planlægning af servicetilbud. Selv plejehjemsbeboere med svære kognitive svigt kommer til orde gennem kvalitative forskningsprojekter,” fortæller Dawn Brooker.

Om alt dette ville være sket uden Tom Kittwod, er umuligt at sige:

lige akkurat er 'okay'. For mange steder afhænger plejen af, hvem der lige er på vagt, fremfor at være en integreret del af en god omsorgskultur. Vi skal arbejde henimod, at best practice bliver det almindelige frem for det ekstraordinære," understreger Dawn Brooker.

Det kræver en vedholdende og målrettet indsats at indføre personcentreret omsorg i en travl hverdag – og vi kan fortsat gøre meget for at forbedre trivsel og livskvaliteten for mennesker med demens, mener Dawn Brooker:

"Den enkelte medarbejder kan have afgørende betydning for trivsel hos et menneske med demens. Selv hvis man kun tilbringer tid sammen i forbindelse med personlig pleje. Jeg siger ikke, at det er nemt, men vi kan alle gøre en indsats for at skabe positive relationer og god kommunikation med mennesker med demens. Og så skal vi lægge mærke til og kommentere det, når vi oplever en kollega, der gør det godt."

Ledelsens rolle

For nogle år siden undersøgte Dawn Brooker, hvad der skal til for at skabe en positiv omsorgskultur, hvor mennesker med demens trives. Ikke overraskende viste ledelsens rolle sig at være særlig vigtig i forhold til at bane vejen:

"Hvis lederen på et plejecenter ikke prioriterer en personcentreret omsorgskultur, så gør medarbejderne det heller ikke. Lederen skal sikre sig, at alle i teamet ved, hvad personcentreret omsorg betyder og samarbejder om opgaven. En

del af dette er at anerkende, at alle er vigtige – lige fra det yngste medlem af medarbejdergruppen til den ældste beboer," siger Dawn Brooker. Hun ved dog godt, at det ikke altid er en nem ledelsesopgave at styrke og støtte personalet i at levere den bedst mulige pleje.

I mange lande har omsorgsarbejde desværre ikke særlig høj status, hvilket afspejles både i lønniveau og arbejdsvilkår. Her har politikerne en væsentlig rolle at udfylde, mener Dawn Brooker:

"Mennesker med demens har meget komplekse behov og er en yderst sårbar gruppe. Alligevel er der en opfattelse af, at omsorgsarbejde kan varetages af enhver med et minimum af uddannelse. Demensområdet skal prioriteres og fortsat stå højt på den politiske dagsorden, hvis vi for alvor skal ændre noget på den lange bane."

”
Det kræver en
vedholdende og målrettet
indsats at indføre
personcentreret omsorg i en
travl hverdag.

Som bogtitlen fortæller er det fortsat personen, der kommer i første række. Professor Dawn Brooker har netop udgivet en opdateret version af Tom Kitwoods bog fra 1997.

Bliv klogere på **personcentreret omsorg**

E-learningen "ABC Demens – pleje og omsorg" bygger på værdierne i den personcentrerede tilgang. Den gratis e-learning er for alle, der arbejder med støtte, pleje og omsorg for mennesker med demens.
www.videnscenterfordemens.dk/abc

Har du en rolle som vejleder på demensområdet, kan du på kurset "Bliv ABC Demens-underviser på din arbejdsplads" få inspiration til, hvordan du med udgangspunkt i e-learningen kan tilrettelægge fx en kursusdag eller et temamøde for dine kolleger eller dit team.

www.videnscenterfordemens.dk/kurser

LEDELSE BANER VEJEN FOR TRIVSEL

Kursus og konference klæder lederne på.

AF METTE TANDRUP HANSEN

Essensen i personcentreret omsorg er vores tilgang til hvert enkelt individ. Det gælder om at se mennesket – og ikke kun 'patienter', 'beboere', 'pårørende' eller 'plejepersonale' for den sags skyld. Det kræver et godt lederskab at skabe og fastholde en positiv arbejdskultur, der bygger på værdier som respekt, værdighed og ligeværd i relationen mellem mennesker.

Sådan sagde professor Brendan McCormack fra Queen Margaret University i Edinburgh på Skandinavisk lederkonference i oktober 2018.

I alt 250 svenske, danske og norske ledere og udviklingskonsulenter deltog

i konferencen, der er et samarbejde mellem Nasjonal kompetansetjeneste for aldring og helse i Norge, Svenskt Demenscentrum og Nationalt Videnscenter for Demens i Danmark.

I sit oplæg understregede McCormack, at ledere, der formår at skabe en tryk, lærende og anerkendende kultur på arbejdspladsen, hvor medarbejderne kan blomstre, samtidig skaber de bedste rammer for omsorg for mennesker med demens.

Uddannelsesleder ved Nationalt Videnscenter for Demens Karen Tannebæk:

"Vi mærker en øget bevidsthed om demensfaglig ledelse som redskab

til at skabe trivsel hos personer med demens, de pårørende og personalet. På den Skandinaviske lederkonference oplevede vi et stort engagement, og der var mange inspirerende oplæg og gode dialoger. Vi ved, at det kræver gode ledelseskompetencer at få tingene til at lykkes. Og derfor har vi fortsat fokus på ledelse i vores uddannelses-tilbud. Dels gennem kursusforløb for ledere, dels ved at fortsætte det gode samarbejde med de skandinaviske videnscentre."

Skandinavisk lederkonference afholdes næste gang den 19.-20. oktober 2020 i Stockholm.

Demensfaglig ledelse – **3-dages kursusforløb for ledere**

Demensfaglig ledelse har betydning for kvaliteten af demensindsatsen. Lær hvordan du med afsæt i et værdigrundlag, der bygger på personcentreret omsorg, kan understøtte og udvikle medarbejdernes faglighed samt styrke samarbejdet med pårørende i sorg og krise.

Undervisningsforløbet består af e-learningen 'ABC Demens – pleje og omsorg', som gennemføres på egen hånd, tre hele kursusdage, individuelle hjemmeopgaver samt telefonisk opfølgningssamtale efter ca. tre måneder.

Tid og sted: 6. + 7. november samt 4. december 2019 i Roskilde

Pris: 3.995 kr.

Tilmeldingsfrist: 2. oktober 2019

Målgruppe: Ledere med ansvar for demensfaglig ledelse, fx i hjemmepleje, på dag- og plejecentre

Patientens **egen oplevelse** **af hukommelsen**

AF MARIE EJLERSEN

Meget tyder på, at personens egen oplevelse af at huske dårligere er den tidligste kliniske markør for at udvikle demens senere i livet. Personlige erindringer er derfor i fokus i et nyt forskningsprojekt i Nationalt Videnscenter for Demens.

”

I forskningsprojektet vil vi undersøge, om der faktisk er kliniske symptomer tidligere, end man kan måle med eksisterende metoder.

Personlige erindringer er i fokus i et nyt forskningsprojekt i Nationalt Videnscenter for Demens. Meget tyder nemlig på, at subjektive hukommelsesklager – personens egen oplevelse af at huske dårligere – er den tidligste kliniske markør for at udvikle demens senere i livet. Desuden kan personlige erindringer – også kaldet autobiografisk hukommelse – måske være svækket i de tidligste faser af Alzheimers sygdom.

Formålet med forskningsprojektet er at udvikle redskaber, der kan supplere de gængse undersøgelsestyper: biomarkører, der indhentes ved hjernescanninger og rygmarvsvæskeprøver samt traditionelle neuropsykologiske undersøgelser.

Asmus Vogel, der er neuropsykolog i Nationalt Videnscenter for Demens og leder af forskningsprojektet, fortæller:

”Du har i princippet forandringer i hjernen, kaldet biomarkører, 10-15 år, før du har kliniske symptomer på Alzheimers sygdom. I forskningsprojektet vil vi undersøge, om der faktisk er kliniske symptomer tidligere, end man kan måle med eksisterende metoder. Noget tyder på, at en del mennesker, som udvikler Alzheimers sygdom, tidligt selv kan mærke forandringer i hukommelsen – også inden vi kan måle det med de lidt mere skematiske neuropsykologiske tests. Vi kalder disse forandringer for Subjective Cognitive Decline.”

Redskaber til at måle hukommelse

Man har tidligere undersøgt den personlige hukommelse med meget omfattende spørgeskemaer og tests. Det er ikke, fordi disse resultater ikke er videnskabeligt interessante, forklarer Asmus Vogel, men tests, som tager ca. tre timer at gennemføre, er svære at bruge i en klinik. Målet med det nye projekt er at udvikle redskaber, som kun vil tage ½-1 time at benytte.

Men hvordan måler man en persons oplevelse af at huske dårligere?

”Hvis man spørger helt generelt: ’Synes du, at din hukommelse er blevet dårligere?’ får man indblik i personens subjektive oplevelse. Men sagen er, at det vil 75% af alle over 70 år svare ja til, så det er ikke et brugbart spørgsmål. I projektet skal vi derfor udvikle en række spørgsmål, der kan afdække den autobiografiske hukommelse – altså hukommelsen om folks eget liv – og finde ud af, hvordan man måler graden af den oplevede hukommelsessvækkelse.”

Det er svært at undersøge personers autobiografiske hukommelse, for man kender jo ikke folks liv. Én måde er at tjekke personens svar i forhold til andre, der har haft samme oplevelse. En anden er at undersøge den detalje-grad, som personen beskriver sine oplevelser med.

Asmus Vogel forklarer: ”Vi spørger til konkrete hændelser i folks liv, fx hvad

de lavede den seneste juleaften. Hvor var man henne, og kan man genfortælle et bestemt minde fra den aften? Derefter sammenholder vi informationerne med en anden persons oplevelse af den samme juleaften, vel vidende at den anden person måske ikke er 100 % sandhedsvidne. Det handler jo netop om en personlig oplevelse. Fru Jensen kan have haft en meget interessant diskussion med sin søn den juleaften, som hendes mand ikke registrerede. Han sad ved bordet, men var måske optaget af noget andet, mens diskussionen foregik, og derfor har han ikke lavet et hukommelsesspor af diskussionen.”

Personens udsagn om sig selv

Udfordringen er at opfinde og afprøve generelle spørgeteknikker, der viser noget om det enkelte menneske, siger Asmus Vogel. I de gængse neuropsykologiske undersøgelser undersøger man hukommelsen ved at bede folk huske 10 ud af 15 ord eller opremse så mange dyr, de kan komme i tanke om på et minut. Det siger intet om personens egen oplevelse. Hvis man vil undersøge identitetsmæssige forhold, må man udvikle skalaer, der tager udgangspunkt i personens udsagn om sig selv – og som ikke skal besvares på tid.

Asmus Vogel regner med, at forskergruppen kan samle 40-50 mennesker, der har Alzheimers sygdom i meget tidlig fase. Ved at undersøge denne gruppe vil det på sigt være muligt at se, om deres personlige hukommelse faktisk er en markør for mulig demenssygdom. Er det tanken, at redskabet skal bruges til at diagnosticere flere danskere på et tidligt stadie?

”Nej, målgruppen for dette redskab er ikke den brede danske befolkning, men patienter der allerede er henvist til udredning på en hukommelsesklinik. Man kan sige, at patientgruppen er den samme, som vi ellers ser i klinikken, men at udredningstilbuddet er mere avanceret, når man benytter dette redskab som supplement til biomarkører og etablerede neuropsykologiske undersøgelser.”

Redskabet vil således ikke have betydning for forekomsten af Alzheimers sygdom i Danmark, men det vil have betydning for det enkelte menneske. Det er rart for personen at vide, at vedkommendes oplevelse af kognitive symptomer er rigtig – især når den klassiske neuropsykologiske undersøgelse måske ikke viser forandringer.

”Med det nye redskab bliver vi forhåbentligt også klogere på, hvordan det opleves af en person at have Alzheimers sygdom i den helt tidlige fase. Det ved vi på nuværende tidspunkt meget lidt om, fx hvad gør det ved en persons identitet og indsigt? Vi ved alene, at folk typisk har dårlig indsigt i, at de har et problem.”

Projektet er unikt, fordi fokus er på at inddrage patientens egen oplevelse.

”Det er vigtigt, for symptomerne er jo subjektive. Det kan man nemt komme til at glemme på et hospital, hvor man meget gerne måler noget i en objektiv prøve,” slutter Asmus Vogel.

Neuropsykolog og forskningsleder Asmus Vogel håber, at det ny testredskab kan blive et værdifuldt supplement til biomarkører og de etablerede neuropsykologiske undersøgelser i klinikken.

BORGERNÆR TEKNOLOGI

Teknologi fylder mere og mere på demensområdet – men ved vi, hvad der virker og ikke virker?

AF METTE TANDRUP HANSEN

I november 2019 afholder Nationalt Videnscenter for Demens en forskningskonference om borgernær teknologi. Her sætter vi fokus på udvikling og brug af teknologi, som anvendes af eller sammen med mennesker med demens.

Det kan fx være apps eller andet, der kan være med til at skabe struktur i hverdagen, understøtte hukommelsen eller give mulighed for meningsfulde aktiviteter. Teknologiske løsninger der kan bidrage til øget livskvalitet og mestring i hverdagen. Men teknologi kan ikke løse alt, og der er behov for en diskussion om, hvordan vi designer, tilpasser og anvender digitale løsninger til mennesker med demens.

Laila Øksnebjerg er neuropsykolog og forsker i teknologi inden for demensområdet i Nationalt Videnscenter for Demens:

”Teknologi fylder mere og mere inden for demensområdet, og udviklingen går stærkt. Derfor er der et stort behov for mere forskning inden for området, så vi får mere viden om, hvad der virker. Det er også vigtigt, at vi forsker i, hvordan vi implementerer teknologiske løsninger i hverdagen. Hvilke metoder virker? Hvad kan fremme eller hindre brugen af teknologi til mennesker med demens?”

På konferencen i november kan man høre en række forskere, der på forskellige vis beskæftiger sig med understøttende teknologi og demens. Laila Øksnebjerg har bl.a. arbejdet med brugerinddragelse i udviklingen af en app til mennesker med demens.

”På forskningskonferencen skal vi bl.a. tale om, hvordan vi kan designe løsninger ved at inddrage personer med demens i udviklingsprocessen, og

hvordan vi kan måle effekten af brugen af teknologi. Vi kommer også til at inddrage deltagerne i en diskussion af nogle af de etiske dilemmaer, som kan være forbundet med brugen af teknologi til mennesker med demens,” fortæller Laila Øksnebjerg.

På konferencen vil der ud over oplægsholdere og paneldebat også være en posterudstilling, hvor man i pauserne kan se erfaringer og resultater fra forskellige forskningsprojekter om teknologi og demens.

Blandt oplægsholderne er professor Franka Meiland, Holland, professor Marcello Lenca, Schweiz, og ph.d. Sarah Smith, Storbritannien.

Konference: Den borgernære teknologi

Dato og tid: 29. november 2019 kl. 10.00-15.30

Sted: Rigsgospitalet (Auditorium 1)

Pris: 895 kr.

Tilmeldingsfrist: 15. november 2019

Læs mere og tilmeld dig på www.videnscenterfordemens.dk/kurser

DEMENSVENLIGE SYGEHUSE PÅ DAGSORDENEN

AF METTE KJÆR

Pilotprojektet "Forsøg med demensvenlige sygehuse" er nu i sin afsluttende fase. Projektgruppen ser frem til at præsentere resultater i starten af 2020.

Pilotprojektet "Forsøg med demensvenlige sygehuse" (initiativ 18 i demenshandlingsplanen) skaber erfaringer med tiltag, der kan løfte kvaliteten af den behandling, pleje og omsorg, som mennesker med demens møder i sygehussektoren.

Tre projektsygehuse og otte følgesygehuse deltager i forsøget, og på projektsygehusene foregår der en systematisk erfaringsopsamling vedrørende demensvenlige tiltag. Tiltagene er inddelt i tre indbyrdes afhængige temaer:

- Viden- og kompetenceudvikling
- Organisering af arbejds gange
- Fysiske omgivelser

De tre projektsygehuse afprøver deres tiltag frem til november 2019, og det

Mennesker med demens er en sårbar patientgruppe, som man kan møde på alle hospitalsafdelinger.

Med kendskab til demens kan personalet bedre forstå og kommunikere med patienten og dermed være med til at øge sikkerhed og tryghed under indlæggelse.

Kurser til **hospitalsansatte**

PATIENTER MED DEMENS PÅ SYGEHUS

På dette kursus får du viden om og redskaber til, hvordan man bedst kommunikerer med patienter med demens, hvordan man kan arbejde med systematisk opsporing, forebyggelse og behandling af delir og ikke mindst, hvorfor det er vigtigt at inddrage pårørende i beslutninger om behandling og pleje.

Tid & sted: 21. november 2019 i Vejle

BLENDED LEARNING FOR PERSONALE PÅ SYGEHUS

Dette kursus til hjemkøb tager afsæt i e-learningen ABC Demens på Hospital, som deltagerne skal have gennemgået på forhånd. Indholdet på selve kursusdagen tilpasses jeres arbejdsplads. Temaer kan fx være patienter med adfærd der udfordrer, tværsektorielt samarbejde eller etiske og juridiske dilemmaer i samarbejdet med patienter med demens.

Tid & sted: Skræddersyes til jeres arbejdsplads.

Læs mere: www.videnscenterfordemens.dk/hjemkoeb

Uddannelsestilbuddene er målrettet sygeplejersker, social- og sundhedsassistenter samt fysio- og ergoterapeuter, der er ansat på sygehus.

GRATIS E-LEARNING

- **ABC Demens på Hospital:** Hele e-learningen varer ca. 2½ time, og du kan tage de enkelte moduler i dit eget tempo. Få viden om demens og kognitiv svækkelse, personcenteret omsorg, kommunikation og samarbejde med patienter med demens, delir og smerter samt samarbejde med pårørende.
- **ABC Demensvenligt sygehus:** Kort e-learning på 20 minutter for alle faggrupper, der arbejder på sygehus. Få en introduktion til, hvordan det er at være patient, når man samtidig har demens eller på anden vis er kognitivt svækket.
- **ABC Demens for læger:** Denne e-learning på ca. 2 timer er for læger under uddannelse inden for specialerne geriatri, neurologi, psykiatri og almen medicin. Fokus på udredning, differentialdiagnoser, behandling, adfærdsforstyrrelser og opfølgning af patienter med demens.

www.videnscenterfordemens.dk/abc

er spændende at følge med i, fortæller projektleder Ann Nielsen:

"Det er en interessant proces, og jeg ser frem til at se, hvordan sygehusene indpasser de demensvenlige tiltag i den eksisterende kultur, hvor arbejdsgangene ikke altid er i tråd med de behov, som patienter med demens har."

Følgesygehusene tager også vigtige skridt for at få erfaringer med demensvenlighed. På følgesygehuset Sydvestjysk sygehus i Esbjerg arbejder man fx målrettet med et kompetenceløft til personalet. Her har sygehusets ledelse besluttet at udbrede det korte e-learningkursus 'ABC Demensvenligt sygehus' på tværs af sygehuset og gøre kurset obligatorisk for alle nyansatte.

Frivillige tryghedspersoner

Med finansloven for 2019 blev det besluttet at bevilge 7 mio. kr. til et forsøgsprojekt, der skal samle erfaringer med frivillige tryghedspersoner, der kan støtte mennesker med demens, som er indlagt på sygehusene. Initiativet er målrettet projekt- og følgesygehusene.

I bevillingen indgår midler til at etablere en frivilligindsats på sygehusene og til erfaringsopsamling. Nationalt Videnscenter for Demens har ansvar for at koordinere projektet.

"Det bliver spændende at se, hvordan frivillige kan bidrage og gøre indlæggelsen bedre for patienter med demens," fortæller Gunhild Waldemar, leder af Nationalt Videnscenter for Demens.

Hun glæder sig samtidig over, at det også bliver muligt til at etablere et netværk for demensvenlige sygehuse:

"Projekterne supplerer hinanden godt, og jeg er sikker på, at det frø, som vi har plantet for at skabe mere demensvenlighed på de danske sygehuse, meget snart bærer frugt. Et netværk for demensvenlige sygehuse kan etablere et vigtigt fundament og udgangspunkt for de sygehuse, som vælger at arbejde med demensvenlighed."

Resultaterne for "Forsøg med demensvenlige sygehuse" præsenteres til en konference i starten af 2020 og formidles i et idékatalog, som udgives ved samme lejlighed.

NETVÆRK FOR KOMMUNALE DEMENSAMBASSADØRER

Deling af viden og erfaringer på tværs af kommunegrænser gør, at vi står stærkere.

AF METTE KJÆR

Hvert år inviteres en repræsentant fra alle landets 98 kommuner til et netværksmøde i demensfaglighedens tegn.

"Vi tror på, at samarbejde og erfaringsudveksling er vigtigt for at sikre udvikling og dynamik i demensindsatsen i Danmark," fortæller Karen Tannebæk, som er uddannelsesleder i Nationalt Videnscenter for Demens.

Netværket blev etableret i 2010. Alle kommuner blev dengang opfordret til at udpege en demensambassadør og formålet var at skabe et nationalt forum og et bindeled mellem kommunerne og Nationalt Videnscenter for Demens. Og netværket har siden gjort det muligt at bringe vigtig viden fra videnscentret og ud til kommunerne – og omvendt at opdatere Nationalt Videnscenter for Demens om vigtige, kommunale erfaringer og viden.

Jytte Rønn, demenskoordinator i Lemvig Kommune bruger netværket til at få ny viden og få en pejling på om kommunens indsatser går i den rigtige retning:

"Det er godt at mødes med nogen, der har de samme interesser, som jeg har. Det giver mig nye idéer, og jeg bliver bekræftet i, at det vi gør, er godt nok."

På tværs af kommunegrænser

"Vi vil gerne samle kræfterne i Danmark og bane vejen for en udveksling af viden og idéer", forklarer Karen Tannebæk: "Der er mange spændende tiltag i kommunerne, og vi står stærkere, hvis vi er i stand til at benytte hinandens erfaringer".

Og netop for at få et indblik i, hvad der foregår rundt om i landet, indsamler videnscentret hvert år viden fra alle kommunerne om, hvad de er optaget af og hvilke initiativer og projekter, de har planlagt i deres kommune. Den viden bliver samlet og sendt ud til alle netværkets deltagere.

Susan Kaagh, demenskoordinator i Odder Kommune giver udtryk for, at samarbejdet på tværs af kommunegrænser styrkes i disse år: "Vi går i retning af at arbejde mere og mere sammen med andre kommuner, så det er vigtigt for

os at få indblik i, hvad der sker i resten af landet," fortæller Susan Kaagh.

Når idéer spredes som ringe i vandet

Netværksmødet afsluttes altid med, at alle i netværket har mulighed for at dele nyheder eller drøfte et specifikt emne. Til netværksmødet i år var der særligt ét indlæg, som inspirerede flere.

"Der var stor interesse, da Vardes repræsentant, demenskonsulent Betty Nielsen fortalte, at de havde succes med at etablere en åben, anonym rådgivning med fokus på juridiske og økonomiske aspekter i forbindelse med demens. Det resulterede i en masse spørgsmål til Varde: 'Er det gratis?', 'Hvor mange har benyttet sig af tilbuddet?', 'Hvornår kan borgerne få den rådgivning?' Jeg fik indtryk af, at flere kommuner fandt det relevant at etablere samme form for rådgivning og nu blev inspireret til at gå i gang. Det glæder mig, for jeg tror, at historien fra Varde viser, hvordan netværket kan bidrage til at styrke kvaliteten og samarbejdet i demensindsatsen på tværs af landet," afslutter Karen Tannebæk.

Kort om videnscentret

Kontakt os

Centerleder

Gunhild Waldemar

Uddannelse og netværk

Karen Tannebæk

uddannelsesleder

karen.tannebaek@regionh.dk

Jette Gotlieb Iversen

kursus- og konferenceseekretær

jette.gotlieb.iversen@regionh.dk

Forskning og dokumentation

Kasper Jørgensen

neurologisk fagkonsulent

niels.kasper.joergensen@regionh.dk

Kommunikation og presse

Mette Tandrup Hansen

kommunikations- og presseansvarlig

mette.tandrup.hansen@regionh.dk

Kontakt os også på tlf. 3545 6922

og mail vide@regionh.dk

Kurser og konferencer i efteråret 2019

I efteråret 2019 afholder vi:

- Ph.d.-kursus: Alzheimers disease and other neurodegenerative dementias (27-30/8 i København)
- Værktøjskassen – undervisning og støtte til pårørende (28-29/9 i Odense)
- Udviklingshæmning og demens (26/9 i København)
- Bliv ABC Demens-underviser på din arbejdsplads (10/10 i København)
- Fysisk træning for mennesker med demens (22-23/10 i København)
- Den forunderlige hjerne (28/10 i København)
- Demensfaglig ledelse – kursusforløb for ledere (6-7/11 og 4/12 i Roskilde)
- Patienter med demens på sygehus (21/11 i Vejle)
- Conference: Den borgernære teknologi (29/11 i København)

Læs mere og tilmeld dig på: www.videnscenterfordemens.dk/kurser

Gratis app
– nu til både
iPad og mobil

ReACT-appen støtter hukommelse
og giver overblik i hverdagen.

www.videnscenterfordemens.dk/react

NATIONALT
VIDENSCENTER
FOR DEMENS